

**SVM2003055 ”Slettebjerggård”, Stenlille by matr. 5a, Stenlille sogn.
Merløse Herred, Vestsjællands Amt. Stednr.030309. KUAS j.nr FOR
2003-2122-0281.**

Prøveundersøgelse foretaget ved Slettebjerggaard i Stenlille i dagene 1.-5. december 2003.
Undersøgelsen, der blev ledet af arkæolog Henrik Høier, afdækkede kun enkelte ikke nærmere daterbare anlæg som ildsteder og kogegruber.

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	1
Undersøgelsens forhistorie	2
Administrative data.....	2
Øvrige data	3
Topografi, terræn og undergrund.....	3
Målesystem.....	3
Udgravningsmetode.....	4
Undersøgelsens resultater	4
Fremtidigt arbejde.....	4
Anlægsliste	5
Anlægsbeskrivelser.....	5
Fundliste og -beskrivelser.....	6
Fotoliste	7
Liste over måledata.....	7
Bilag 1. Oversigt over søgegrøfter og anlæg.	9
Bilag 2. Indmålte punkter.	10

Abstract

Kortvarig prøveundersøgelse ved ”Slettebjerggaard” i Stenlille. Stedet ligger tæt på ældre fund af rige grave fra yngre romertid, men nærværende undersøgelse gav ingen spor af den tilhørende bebyggelse. Kun ganske enkelte ikke nærmere daterbare anlæg, primært ildsteder og kogegruber, kom for dagen.

Undersøgelsens forhistorie

Undersøgelsen blev foretaget på baggrund af, at Stenlille Kommune vil byggemodne arealet og derefter udstykke det til parcelhusgrunde.

Det pågældende område er arkæologisk interessant, idet der tæt sydøst for arealet ligger et markant gruset højdedrag, hvorpå der tidligere er fundet rige grave fra yngre romersk jernalder (jf. SB numrene 7A, 31 og 32). Gravene er alle fremkommet ved grusgravning i henholdsvis 1872, 1914 og 1944. Ejeren af Slettebjerggaard i perioden 1950-1999, Adolf Nielsen, der aflagde udgravningen besøg flere gange, fortalte, at der var blevet taget grus indtil for ca. 20-25 år siden. Da dette arbejde indstilledes blev toppen af grusgraven jævnet ud, og arealet udstykket og bebygget. Der er derfor ingen tvivl om, at højderyggen, der i 1872 kaldes "Kattebjerg", i forhistorisk tid har været langt mere markant end den fremstår i dag.

At den nærliggende gård hedder Slettebjerggaard" er ret betegnende, idet arealet vest og nordvest for "Kattebjerg" er meget fladt. Det var derfor ikke utænkeligt, at der kunne findes forhistoriske aktivitetsspor på dette areal.

Nærværende beretning dækker den prøveundersøgelse, der fandt sted i perioden 1-5 december 2003.

Administrative data

Dato	Hændelsesforløb
4. november 2003	Mail fra PON, NM videresendt. Anmodning om undersøgelse.
17. november 2003	Telefonisk kontakt til JPI, KUAS vedr. sagen - lovet svar pr. mail
17. november 2003	Modtaget foreløbig godkendelse af budget pr. mail fra jpi@kuas.dk
17. november 2003	Telefonisk kontakt til Peter Ravn, Stenlille komm. - aftalt tilsending af udtalelse og godkendelsesskrivelse via mail til pr@stenlille.dk - ringer tilbage
18. november 2003	Svarmail fra Kurt Hansen, Stenlille kommune. Bekræftelse af forundersøgelse med rendegraver fra kommunen.
26. november 2003	Sendt brev med udtalelse/budget og kopi af godkendelsesskrivelse til Stenlille kommune.
26. november 2003	Henrik Høier ansat fra mandag d. 01-12-2003 (tlf.)
26. november 2003	Aftalt maskine mandag d. 01-12-2003 fra kl. 9:00 med afløser for ovennævnte på Materielgården. Desuden brug af Materielgårdens nærliggende personalerum . Dette bekr. pr. mail herfra.
1. december 2003	Forundersøgelse startet med Henrik Høier og Thor Grumløse
1. december 2003	Mail til landmåler vedrørende opmåling.
5. december 2003	Forundersøgelse afsluttet, landmåling
8. december 2003	Udtalelse efter forundersøgelse til Stenlille kommune (anlægsmyndighed)

Undersøgelsen blev finansieret af Stenlille Kommune og alt originalmateriale opbevares på Sydvestsjællands Museum, der også er ansvarlig for undersøgelsen.

Øvrige data

Undersøgelsen blev foretaget i dagene 1-5 december 2003 og udgravningsdeltagere var Stud.Mag. Thor Grumløse og udgravningsleder var arkæolog Henrik Høier. For den administrative sagsbehandling stod museumsinspektør Hugo H. Sørensen.

Stenlille Kommune stillede en rendegraver påmonteret en 1,5m bred planérskovl til rådighed, og maskinfører var Michael Christensen, ligeledes Stenlille Kommune.

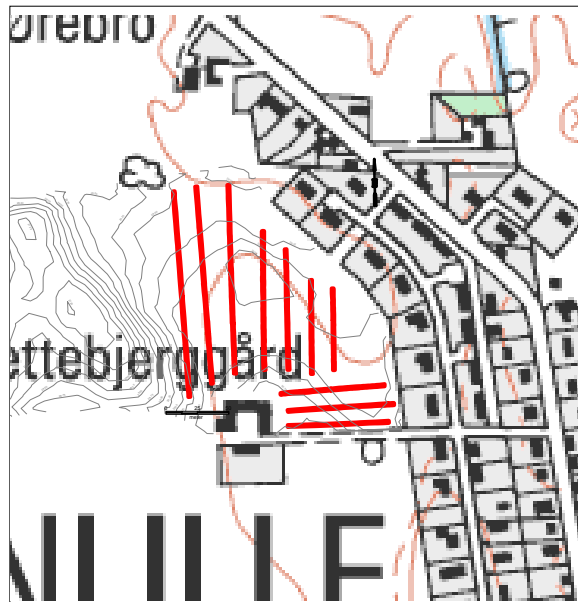
Vejret var mildt for perioden med plusgrader omkring 5-8, og der faldt kun lidt nedbør i form af finregn i arbejdsperioden. Til gengæld var det stort set hele ugen overskyet, kun fredag fik vi lidt sol om formiddagen.

Det undersøgte areal tilhører Stenlille Kommune, der som nævnt ovenfor også står for byggemodningen.

En del interesserede fra lokalområdet besøgte udgravningsarbejdet.

I "Dagbladet" for området var der en kort omtale af arbejdet tirsdag den 2 december 2003.

Topografi, terræn og undergrund



Søgegrøfter (med rødt) indsat på kort 1:25.000 © KMS

Området findes på 4 cm kort 1413 2 NØ. Området er et ret fladt landskab omkring kote 30m over DNN. Landskabet brydes flere steder af markante bakkedrag (grusåse) som f.eks. det ovenfor omtalte "Kattebjerg", som efter alt at dømme er den lokalitet der i nyere tid er kommet til at hedde "Slettebjerg"

Undergrunden består af gulbrunt grus, der flere steder er meget stenet – også med indhold af større sten. Selve muldlaget, der består af brun gruset og stenet muld, svinger meget fra ca. 35 cm og til næsten én meter i tykkelsen. Det kraftige muldlag, der fandtes østligst på det undersøgte areal, har muligvis at gøre med muldafrømning i forbindelse med grusgravningsarbejdet.

Målesystem

De i søgegrøfterne udsatte målepunkter blev efterfølgende indmålt med GPS i System 34 Sjælland af landmåler René Bundgaard Christensen fra Landmålergården i Haslev d. 5 december 2003.

Denne opmåling indeholder ligeledes vores lokale nivellering, idet Z-koordinaten er opmålingen i

forhold til DNN.

Udgravningsmetode

Med landmålerstokke afsatte vi de enkelte søgegrøfter, som efterfølgende blev gravet med rendegraver påmonteret en 1,5m bred planérskovl. De tre første øst/vest orienterede grøfter ligger med en indbyrdes afstand på ca. 15m, mens der er ca. 20m mellem de øvrige nord/syd orienterede grøfter. I søgegrøfterne udsattes målepunkter med en indbyrdes afstand på 40m, hvorefter grøfterne tegnedes i størrelsesforholdet 1:100 på ialt 7 stk. A-3 tegnefolie. Målepunkterne blev efterfølgende indmålt af landmålere.

De fundne anlæg, hvoraf størsteparten var recente og/eller ”natur”, blev snittet og kort beskrevet på den tilhørende tegning (ingen anlæg er tegnet i profil). Til dette arbejde benyttedes håndværktøj som skovl, spade og graveske (skelske).

Samtlige anlæg blev afsøgt med metaldetektor, uden at der fandtes metal af oldtidskarakter. Der fremkom i øvrigt heller ikke andet arkæologisk fundmateriale fra de enkelte anlæg.

Der forelægges fra undersøgelsen lidt fotografisk dokumentation i form af arbejdsbilleder – (både farvedias og digitale billeder).

Vores dagbogsnotater er vedlagt sagsmappen.

Undersøgelsens resultater

De 10 søgegrøfter er tilsammen godt 1100m, hvilket giver et undersøgt areal på ca. 1650 kvm. Arealet der skal byggemodnes er på ca. 24.000 kvm, hvilket giver en undersøgelsesprocent på knap 7%.

Af regulære anlæg af oldtidskarakter fandtes kun ca. 7 stk., der dog er ikke nærmere daterbare anlægstyper som ildsteder og kogegruber. Hovedparten af de fundne ”anlæg” er enten recente eller af mere ”naturlig” karakter som f.eks. stenspor, dyreaktivitet o.lign.

Skønt vi er ret tæt på de ovenfor omtalte jernaldergrave, kan det med stor sikkerhed konstateres, at det ikke er på dette område den tilhørende bebyggelse har været placeret. Denne skal snarere søges mod øst, dvs. på øst- eller sydsiden af ”Kattebjerg”. Det kan i denne forbindelse tilføjes, at den tidligere ejer af ”Slettebjerggaard”, Adolf Nielsen, kunne bekræfte, at der helt op i nyere tid har været ret vådt i det berørte areal, og at der umiddelbart vest for udstykningen har været regulær vådbund helt frem til efter anden verdenskrig!

Der blev ikke hjembragt fundmateriale fra undersøgelsen.

Fremtidigt arbejde

Nærmere undersøgelser på det her berørte areal vil næppe være ulejligheden værd. Derimod blev vi oplyst om, at der senere skal foretages en tilsvarende udstykning syd for vejen ind til Slettebjerggaard, dvs. på vestsiden af Kattebjerg. Dette areal er nok af betydelig større interesse, idet det er her de fundne jernaldergrave er afsat på kortet. Muligvis er chancerne for, at der er bevaret flere grave små pga. grustagningen på stedet samt den efterfølgende terrænregulering, men f.eks. var graven der blev fundet i 1914 næsten 2m dyb, så man bør nok ikke afskrive dette areal helt.

Sydvestsjælland Museum d. 9/12 - 2003.

Henrik Høier
Arkæolog

Anlægsliste

Anlæg	Tegn.	Type
1	1	Grube
2	1	Stenspor
3	1	Ubestemt
4	1	Recent
5	1	Stolpe?
6	1	Tynd farvning
7	1	Recent
8	2	Recent stenspor
9	2	Ubestemt
10	2	Bund af ildsted
11	2	Grube
12	2	Ubestemt
13	2	Dyreaktivitet
14	2	Recent
15	3	Grube
16	3	Kogegrube
17	3	Grube
18	3	Grube, recent?
19	3	Tynd farvning
20	3	Tvivlsom
21	3	Lille recent? plet
22	3	Bund af ildsted/kogegrube
23	4	Bund af kogegrube
24	4	Bund af kogestensgrube
25	5	Trækulsholdig grube
26	5	Moderne nedgravning
27	5	Lille trækulsholdig plet
28	5	Grube med trækul.
29	6	Grube med ildskørnede sten
30	6	Moderne nedgravning
31	7	Moderne nedgravning

Anlægsbeskrivelser

Samtlige anlægsbeskrivelser findes på de tilhørende tegninger:

Anlæg 1: Brun sandet muld med lidt trækul i toppen. Gruben er 140 cm bred og 14 cm dyb. Flad bund.

Anlæg 2: Brun sandet muld. Muligvis stenspor. 55 cm i diameter, 17 cm dyb. Skrå sider og rund bund. Ikke oldtid!

Anlæg 3: Mørkebrun til sortbrun sandet fyld. Diameter 40 cm, 18 cm dyb. Skrå sider, flad bund,

enkelte trækulsnistre.

- Anlæg 4: Brunt homogent stenet muld. Recent/dyreaktivitet.
- Anlæg 5: Svag mørkere farvning. Lige sider flad bund. Diameter 50 cm, dybde 30 cm.
- Anlæg 6: Tynd farvning.
- Anlæg 7: Moderne skarpt kantet fyldskifte.
- Anlæg 8: Mørk fedtet ”frisk” muld (recent). 6 cm dyb, 55 cm i diameter. Stenspor.
- Anlæg 9: Mørkebrun sandet muld med lidt trækulfarvning centralt. 90 cm lang, 16 cm dyb. Tynd farvning. Dybest på midten.
- Anlæg 10: Brungråt gruset muld med trækul centralt i anlægget. Undergrunden omkring er varmepåvirket. 110 cm lang, 18 cm dyb, bund af ildsted.
- Anlæg 11: Brun homogen gruset muld 110 cm bred, 25 cm dyb, skrå sider, flad bund.
- Anlæg 12: Som anlæg 11. Diameter 40 cm, 9 cm dyb, lige sider flad bund.
- Anlæg 13: Område med dyreaktivitet. Trækulsblandet fyld i dyregangene.
- Anlæg 14: Brun lidt fedtet homogen fyld – ser recent ud! 54 cm lang, 20 cm dyb. Skrå sider rund bund.
- Anlæg 15: Mørkebrun trækulsholdig fyld. 50 cm bredt, 15 cm dyb. Skrå sider, rund bund.
- Anlæg 16: Trækulfarvet muld med en del sten. 60 cm i diameter, 22 cm dyb. Skrå sider, rund bund.
- Anlæg 17: Brun homogen lidt stenet fyld. 112 cm lang, 25 cm dyb. Skrå sider, flad bund.
- Anlæg 18: Brun sandet fyld med lysere partier og lidt sten. Dybde 35 cm, lige sider, flad bund.
- Anlæg 19: Brun stenet muld. Bredde 40 cm, dybde 5 cm, tynd farvning.
- Anlæg 20: Formentligt natur/tvivlsom. Bredde 40 cm, dybde 18 cm. Skrå sider, rund bund.
- Anlæg 21: Lille plet med mørk gruset fyld (recent?). Dybde 35 cm, diameter 40 cm. Lige sider med flad bund.
- Anlæg 22: Let sand med trækul og få ildskørnede sten. Bredde 70 cm, dybde 5 cm. Flad bund.
- Anlæg 23: Bund af kogestensgrube. 5 cm dyb, 90 cm bred. Flad bund.
- Anlæg 24: Kogestensgrube. Dybde 15 cm, bredde 110 cm. Skrå sider, flad bund.
- Anlæg 25: Trækulsholdig grube. Dybde 5 cm, bredde 50 cm. Skrå sider, flad bund.
- Anlæg 26: Moderne nedgravning. 40 cm dyb. Lige sider, flad bund.
- Anlæg 27: Trækulsholdig grube med få ildskørnede sten. Bredde 50 cm, dybde 12 cm.
- Anlæg 28: Svagt afgrænset grube med trækulsnistre. Diameter 45 cm, dybde 25 cm. Skrå sider, rund bund.
- Anlæg 29: Grube med ildskørnede sten. Diameter 40 cm, dybde 30 cm.
- Anlæg 30: Moderne nedgravning. 4 cm dyb, lige sider, flad bund.
- Anlæg 31: Moderne nedgravning. Dybde 20 cm. Lige sider, flad bund. Fundet fire stykker moderne jern (søm) med metaldetektor.

Fundliste og -beskrivelser

Der blev ikke hjembragt fundmateriale fra udgravningen.

Tegningsliste

T-nr.	Type	Skala	Initialer
1	Fladetegning	1:100	H.H.
2	Fladetegning	1:100	H.H.
3	Fladetegning	1:100	H.H./T.G.
4	Fladetegning	1:100	T.G.
5	Fladetegning	1:100	T.G.
6	Fladetegning	1:100	T.G.
7	Fladetegning	1:100	T.G.

Fotoliste

Farvedias 200 ASA. Der fortsættes på isiddende film. (Fra SVM2003040)

F.nr.	Opt.	Motiv	Init.	Dato
2003-F11	15	Grøfterne set fra SØ. (Fra toppen af Kattebjerg)	H.H.	5/12 – 03
2003-F11	16	Ditto	H.H.	5/12 – 03
2003-F11	17	Ditto	H.H.	5/12 – 03
2003-F11	18	Grøfterne set fra hjørnet v. Slettebjergvej. (f. SØ)	H.H.	5/12 – 03

Digitalt kamera.

F.nr.	Opt.	Motiv	Init.	Dato
2003055	D01	Grøfterne set fra toppen af Kattebjerg. Dvs. SØ	H.H.	5/12 – 03
2003055	D02	Ditto	H.H.	5/12 – 03
2003055	D03	Ditto	H.H.	5/12 – 03
2003055	D04	Grøfterne set fra hjørnet v. Slettebjergvej. (f. SØ)	H.H.	5/12 – 03

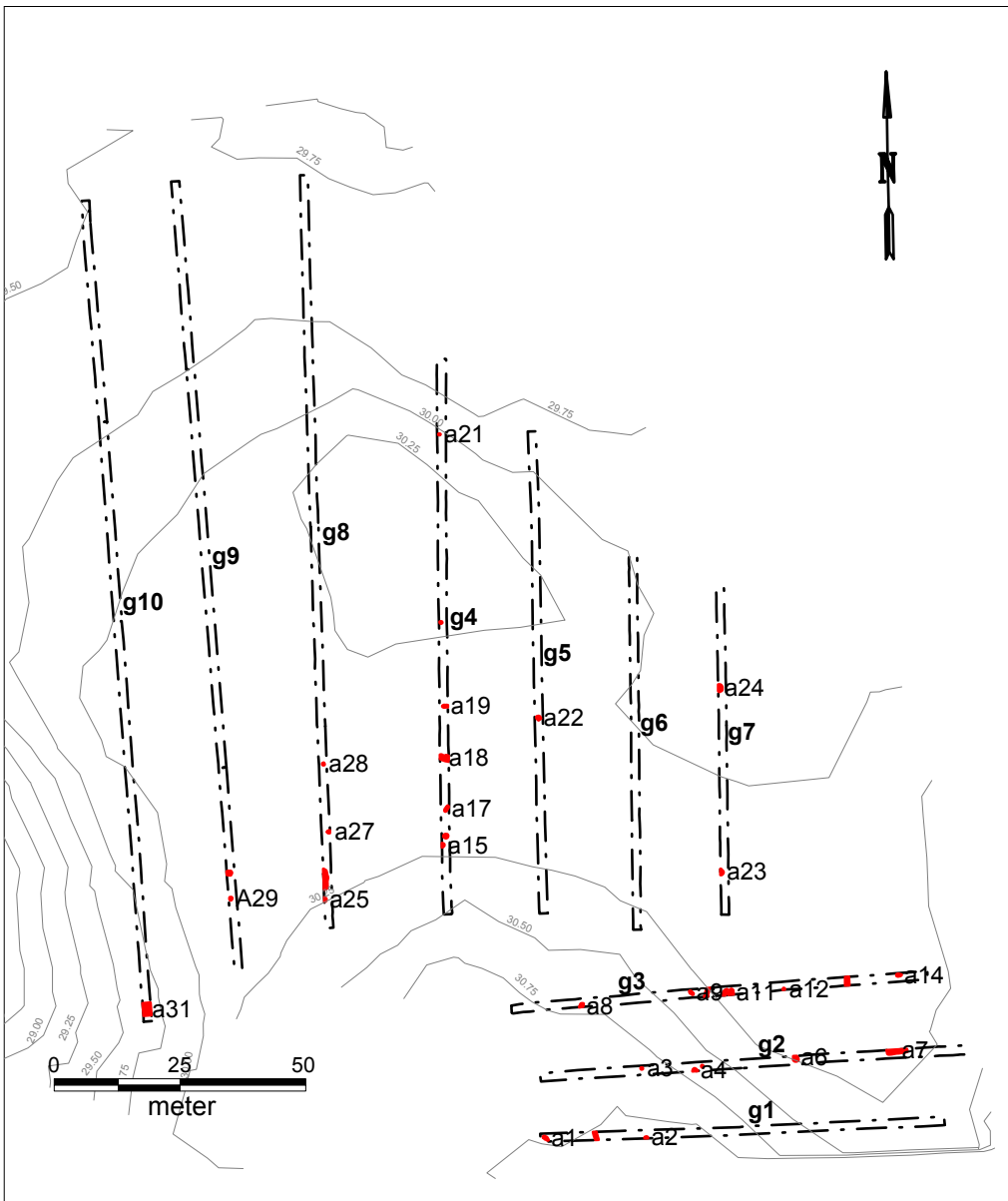
Liste over måledata

Måledata i System 34 Sjælland.

Punkt	y	x	z	MI X	MI Y
P1	124323.42	133526.97	30.411	-133526.98	124323.43
P2	124324.65	133487.07	30.37	-133487.04	124324.66
P3	124326.7	133447.12	29.458	-133447.1	124326.7
P4	124335.49	133526.82	30.541	-133526.84	124335.48
P5	124338.15	133486.95	29.831	-133486.95	124338.16
P6	124340.65	133447.07	29.394	-133447.05	124340.65
P7	124340.87	133443.09	29.391	-133443.11	124340.87
P8	124349.06	133532.52	30.5	-133532.52	124349.07
P9	124352.49	133492.7	29.6	-133492.72	124352.49
P10	124355.62	133452.87	29.306	-133452.87	124355.63

Punkt	y	x	z	MI X	MI Y
P11	124368.05	133545.49	30.048	-133545.51	124368.06
P12	124407.99	133546.41	29.212	-133546.43	124408
P13	124447.95	133546.77	30.079	-133546.76	124447.95
P14	124477.9	133546.87	29.012	-133546.86	124477.9
P15	124368.19	133526.5	29.913	-133526.5	124368.19
P16	124408.15	133527.43	29.341	-133527.42	124408.14
P17	124448.13	133528.15	29.793	-133528.14	124448.14
P18	124464.39	133528.79	29.6	-133528.77	124464.4
P19	124364.96	133507.77	29.986	-133507.78	124364.95
P20	124404.94	133508.16	29.62	-133508.17	124404.95
P21	124439.76	133508.59	29.737	-133508.6	124439.78
P22	124367.95	133490.19	29.341	-133490.17	124367.95
P23	124407.95	133490.71	29.527	-133490.7	124407.95
P24	124433.3	133491.18	29.513	-133491.18	124433.29
P25	124365.32	133569.19	29.897	-133569.19	124365.33
P26	124405.24	133570.89	29.741	-133570.87	124405.24
P27	124445.2	133572.21	29.932	-133572.22	124445.22
P28	124485.2	133573.51	29.394	-133573.52	124485.21
P29	124515.72	133574.36	29.262	-133574.34	124515.73
P30	124357.12	133587.43	29.779	-133587.43	124357.13
P31	124397.01	133590.55	29.825	-133590.56	124397.02
P32	124436.83	133593.76	29.807	-133593.78	124436.83
P33	124476.69	133597	29.409	-133597	124476.69
P34	124514.35	133600.02	29.263	-133600.04	124514.36
P35	124346.57	133605.53	29.16	-133605.52	124346.57
P36	124386.44	133608.43	29.583	-133608.41	124386.44
P37	124426.32	133611.49	29.591	-133611.49	124426.33
P38	124466.13	133614.49	29.31	-133614.47	124466.14
P39	124506.1	133617.74	29.19	-133617.74	124506.11
P40	124510.57	133617.94	29.167	-133617.94	124510.56

Bilag 1. Oversigt over søgegrøfter og anlæg.



De fundne anlæg indtegnet med rødt samt højdekoter indtegnet med gråt.

Bilag 2. Indmålte punkter.

